

Vec C-230/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

3. jún 2020

Vnútroštátny súd:

Augstākā tiesa (Senāts)

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

2. jún 2020

Navrhovateľka v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

AAS „BTA Baltic Insurance Company“

Odporkyňa v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

Valsts ieņēmumu dienests

Predmet konania vo veci samej

Žaloba o neplatnosť smerujúca proti rozhodnutiu daňovej správy o vymáhaní [colného] daňového dlhu od ručiteľa.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Vnútroštátny súd v súlade s článkom 267 ZFEÚ žiada o výklad článku 221 ods. 3 nariadenia č. 2913/92 s cieľom objasniť, či sa má ručiteľ považovať za dlžníka v širšom zmysle a či sa na neho v dôsledku toho uplatnia lehoty, ktoré sa vzťahujú na dlžníka. Ak to nie je tak, [vnútroštátny súd sa pýta,] či sa má ručiteľ považovať za adresáta výkonu rozhodnutia o vymáhaní dlhu alebo za osobu, ktorej sa týka výkon rozhodnutia, na ktorú sa preto uplatnia právne predpisy členského štátu týkajúce sa výkonu rozhodnutia, vrátane právnych predpisov týkajúcich sa lehôt. V prípade, ak sa ručiteľ nemá považovať za dlžníka ani adresáta výkonu rozhodnutia alebo za osobu, ktorej sa týka výkon rozhodnutia, vnútroštátny súd sa pýta, či sa požiadavka, ktorá vyplýva zo zásady právnej istoty, podľa ktorej sa musí dodržať primeraná premlčacia lehota, musí dodržať aj vo vzťahu k ručiteľovi.

Prejudiciálne otázky

1. Má sa vychádzať z toho, že ručiteľ uvedený v článku 195 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva – v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2700/2000 zo 16. novembra 2000 – sa považuje za dlžníka v zmysle článku 221 ods. 3 [tohto nariadenia], a preto sa na tohto ručiteľa uplatní lehota stanovená v uvedenom článku 221 ods. 3?
2. Ak je odpoveď na prvú otázku záporná, možno sa domnievať, že ručiteľ podľa článku 232 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia je adresátom výkonu rozhodnutia alebo vymáhania dlhu alebo osobou, ktorej sa týka výkon rozhodnutia, a preto sa na tohto ručiteľa uplatnia právne predpisy členského štátu týkajúce sa výkonu rozhodnutia, vrátane právnych predpisov týkajúcich sa lehôt?
3. Ak sa podľa uplatniteľných právnych predpisov Európskej únie ručiteľ nepovažuje za dlžníka v zmysle článku 221 ods. 3 nariadenia ani adresáta výkonu rozhodnutia alebo za osobu, ktorej sa týka výkon rozhodnutia, môže sa na ručiteľa uplatniť požiadavka, ktorá vyplýva zo zásady právnej istoty, podľa ktorej sa musí dodržať primeraná premlčacia lehota?

Uvádzané predpisy práva Únie

Nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva [v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2700/2000 zo 16. novembra 2000]: článok 1, článok 4 ods. 12, článok 195 ods. 1, článok 221, článok 222 a článok 232 ods. 1 písm. a)

Uvádzané vnútroštátne právne predpisy

Likums „Par nodokļiem un nodevām“ (zákon o daniach a poplatkoch): § 23 ods. 1 a 2 a § 26 ods. 8

Muitas likums (colný zákon) (účinný do 5. júla 2016): § 12 ods. 1 a § 26 ods. 1

Administratīvā procesa likums (zákon o správnom konaní): § 64 a § 360 ods. 4

Ministru kabineta 2011.gada 6. septembra noteikumi Nr. 691 „Noteikumi par nodokļu parāda galvojumu preču muižošanai“ (nariadenie Rady ministrov č. 691 zo 6. septembra 2011 o ustanoveniach na zabezpečenie daňového dlhu za preclenie tovaru, zrušené od 2. augusta 2017): odseky 2, 18, 19, 21, 46 a 53.2

Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie

Rozsudky Súdneho dvora:

- z 8. mája 2008, Ecotrade (C-95/07 a C-96/07, EU:C:2008:267), bod 48 (primeraná lehota);
- z 21. januára 2010, Alstom Power Hydro (C-472/08, EU:C:2010:32), bod 16 (zákaz donekonečna spochybňovať daňovú situáciu platiteľa dane) a bod 21 (primeraná lehota);
- z 10. decembra 2015, Veloserviss (C-427/14, EU:C:2015:803) (premlčanie), bod 30 (zásada právnej istoty), bod 31 (zákaz donekonečna spochybňovať daňovú situáciu platiteľa dane);
- z 21. júna 2012, Elsacom (C-294/11, EU:C:2012:382), bod 29 (zákaz donekonečna spochybňovať daňovú situáciu platiteľa dane);
- z 22. decembra 2010, ASTIC (C-488/09, EU:C:2010:820), bod 41 (lehota, po uplynutí ktorej už nemožno oznámiť colný dlh dlžníkovi);
- z 22. novembra 2017, AEBTRI (C-224/16, EU:C:2017:880), body 97 a 105 (pojem „dlžník“);
- z 25. januára 2017, Ultra-Brag (C-679/15, EU:C:2017:40), bod 22 (pojem „dlžník“);

- zo 17. novembra 2011, Jestel (C-454/10, EU:C:2011:752), bod 12 (pojem „dlžník“);
- z 15. apríla 2010, Barth (C-542/08, EU:C:2010:193), bod 28 (primeraná premlčacia lehota);
- zo 14. júna 2012, CIVAD (C-533/10, EU:C:2012:347), bod 23 (primeraná premlčacia lehota).

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Poistovňa s právnou formou akciovej spoločnosti „BTA Baltic Insurance Company“ (predtým „InterRisk Vienna Insurance Group“), ktorá je navrhovateľkou v konaní o kasačnom opravnom prostriedku [ďalej len „navrhovateľka“], ponúkla spoločnosti SIA „H9L“ všeobecnú záruku, pre ktorú bola uzavretá všeobecná poisťka, ktorá platila od 5. apríla 2012 do 4. apríla 2013.
- 2 Dňa 11. februára 2013 Valsts ieņēmumu dienests (štátna daňová správa, Lotyšsko; ďalej len „VID“) pri vykonávaní colnej kontroly v sklade spoločnosti SIA „H9L“ zistila, že sa tam nenachádza tovar, ktorý bol prepustený do colného režimu skladovanie. VID preto rozhodnutím z 8. apríla 2013 vyrubila spoločnosti SIA „H9L“ splatné dovozné clo.
- 3 Vzhľadom na to, že uvedené rozhodnutie bolo po podaní opravného prostriedku na tomto orgáne potvrdené, ale nebolo vykonané, VID podala návrh na začatie vymáhania neuhradeného colného dlhu.
- 4 Dňa 27. septembra 2016 súdny exekútor vrátil VID nevykonané rozhodnutia o vyrubení cla, ktoré sa dlho a bezvýsledne pokúšal vykonať voči hlavnému dlžníkovi. VID sa preto 12. mája 2017 obrátila na navrhovateľku ako ručiteľku a požiadala ju o zaplatenie daňového dlhu spoločnosti SIA „H9L“.
- 5 Navrhovateľka napadla túto platobnú výzvu na nadriadenom orgáne, ale VID rozhodnutím zo 16. júna 2017 zamietla tento opravný prostriedok.
- 6 Navrhovateľka neskôr podala proti tomuto poslednému uvedenému rozhodnutiu žalobu na Administratīvā rajona tiesa (okresný správny súd, Lotyšsko), ktorý vyhovel jej návrhom.
- 7 Naopak Administratīvā apgabaltiesa (krajský správny súd, Lotyšsko), ktorý prejednával vec v odvolacom konaní, rozsudkom z 28. decembra 2018 zamietol návrhy [terajšej] navrhovateľky.
- 8 Administratīvā apgabaltiesa (krajský správny súd) uviedol, že v konaní nie je sporné, že dlh spoločnosti SIA „H9L“ vznikol počas platnosti poisťky vydanéj navrhovateľkou. Podľa odseku 22 nariadenia Rady ministrov č. 691 je ručiteľ

povinný zaplatiť tento daňový dlh v lehote 10 dní stanovenej v pododseku 24.1 [tohto nariadenia].

- 9 [Podľa uvedeného súdu] sa lehoty stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave na vyrubenie daňového dlhu, zaslanie platobnej výzvy dlžníkovi a vymoženie dlhu od dlžníka týkajú dlžníka, a nie ručiteľa, ktorý nie je dlžníkom v zmysle colného kódexu, zákona o daniach a poplatkoch a colného zákona.
- 10 [Administratīvā apgabaltiesa (krajský správny súd) sa domnieva, že] VID dodržala postup vymáhania stanovený vo vnútroštátnej právnej úprave, pričom sa najprv obrátila na dlžníka, a keď zistila, že dlh od neho nemožno vymôcť, obrátila sa na ručiteľa. V súlade s vnútroštátnou právnou úpravou sa rovnako od ručiteľa žiadala len suma hlavného dlhu na dovoznom cle.
- 11 [Ako uviedol spomenutý súd,] ani v čase zistenia daňového dlhu, ani v súčasnosti neexistuje právny predpis, ktorý by stanovoval lehotu, v ktorej možno žiadať zaplatenie daňového dlhu od ručiteľa.
- 12 [Podľa jeho názoru] však VID včas, sedem mesiacov po získaní informácie o nemožnosti vykonať dlh, vyzvala ručiteľa, aby zaplatil dlh spoločnosti SIA „H9L“.
- 13 Navrhovateľka podala na vnútroštátnom súde kasačný opravný prostriedok.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 14 Navrhovateľka sa domnieva, že lehotu dlhšiu než štyri roky od vydania správneho aktu, ktorým bol vyrubený colný dlh, nemožno považovať za primeranú. Okrem toho podľa jej názoru je nepodstatné, že VID sa pokúsila (aj keď márne) vymôcť dlh od spoločnosti SIA „H9L“.
- 15 Tvrdí, že Administratīvā apgabaltiesa (krajský správny súd) mohol uplatniť všeobecné lehoty stanovené v zákone o správnom konaní, článok 221 ods. 3 colného kódexu alebo analogicky tiež trojročnú lehotu platnú v iných právnych odvetviach (oznámenie poisťnej udalosti, pohľadávky vyplývajúce z obchodných transakcií).
- 16 Navrhovateľke rovnako nie je jasné, prečo by sa na ňu nemala uplatniť požiadavka, ktorá vyplýva zo zásady právnej istoty a ktorá je uznaná v judikatúre Senāts (Najvyšší súd, Lotyšsko), spočívajúca v dodržaní primeranej lehoty, ako aj zásada riadnej správy vecí verejných.
- 17 V tejto súvislosti sa navrhovateľka odvoláva na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie týkajúcu sa pojmu primeraná lehota a premlčania, pričom poukazuje na to, že Súdny dvor rozhodol, že nemožno donekonečna spochybňovať daňovú situáciu platiteľa dane.

- 18 Navrhovateľka sa domnieva, že názor na uplatnenie a výklad právnych predpisov, ktorý je vyjadrený v rozsudku [Administratívā] apgabaltiesā (krajský správny súd), je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora, a preto žiada položiť tomuto súdu viaceré prejudiciálne otázky týkajúce sa premlčacej lehoty v prípade ručiteľa.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 19 Podľa § 23 ods. 1 zákona o daniach a poplatkoch daňová správa na základe daňovej kontroly ([alebo] auditu) určí alebo upraví konkrétne sumy, ktoré sa majú uviesť v daňových priznaniach a oznámeniach, zdaniteľné príjmy ([alebo] straty) a vyrubené dane ([alebo] poplatky) v súlade s daňovými predpismi a môže uložiť pokutu do troch rokov od uplynutia lehoty na zaplatenie stanovenej v právnych predpisoch. Rozhodnutie o vyrubení splatnej dane sa v súlade s § 26 ods. 8 uvedeného zákona vykoná v lehote troch rokov od jeho vydania. Výkon tohto rozhodnutia sa podľa § 360 ods. 4 zákona o správnom konaní premlčí za tri roky. V colnom zákone sa uvádza, že v prípadoch, v ktorých vznikne alebo môže vzniknúť colný dlh, si colné orgány vyžadujú záruku.
- 20 Senāts (Najvyšší súd) v tejto súvislosti uvádza, že musí rozhodnúť, či je opodstatnené žiadať od navrhovateľky zaplatenie colného dlhu, za ktorý poskytla záruku. Na tento účel je kľúčové objasniť, či sú colné orgány povinné dodržať určitú lehotu na uplatnenie nároku na zaplatenie dlhu voči ručiteľovi.
- 21 Vzťahy medzi daňovým dlžníkom a štátom sú jasne upravené, najmä pokiaľ ide o lehoty, v ktorých štát môže uplatniť svoj nárok voči daňovníkovi alebo hlavnému dlžníkovi. Naopak v právnych predpisoch nie je výslovne stanovená lehota na uplatnenie nároku na zaplatenie dlhu voči ručiteľovi. V tejto súvislosti Senāts (Najvyšší súd) uvádza, že Súdny dvor vo svojej judikatúre ([rozsudok] Veloserviss) uznal zásadu právnej istoty, ktorá je súčasťou právneho poriadku Únie a podľa ktorej nemožno donekonečna spochybňovať daňovú situáciu platiteľa dane (bod 30).
- 22 Senāts (Najvyšší súd) uvádza, že – ako zdôraznil Súdny dvor – článok 221 ods. 3 colného kódexu stanovuje lehotu, po uplynutí ktorej už nemožno oznámiť colný dlh dlžníkovi ([rozsudok] Astic, bod 41). Senāts (Najvyšší súd) má pochybnosti o tom, či je v tejto veci vylúčené uplatnenie uvedeného ustanovenia, a tiež sa domnieva, že nie je jednoznačne objasnené, na aký typ subjektov sa vzťahuje toto ustanovenie alebo či zahŕňa aj ručiteľa.
- 23 V súvislosti s pojmom „dlžník“ Senāts (Najvyšší súd) uvádza, že podľa článku 4 bodu 12 colného kódexu je dlžníkom osoba, ktorá je zodpovedná za zaplatenie colného dlhu. Podľa judikatúry môže byť dlžníkom každý, kto vedel alebo mal vedieť, že nebola splnená povinnosť stanovená v colných predpisoch, alebo kto konal v mene osoby povinnej splniť túto povinnosť alebo sa podieľal na úkonoch, ktoré viedli k nesplneniu uložených povinností ([rozsudky] AEBTRI, body 97 a 105, a Ultra-Brag, bod 22). V každom prípade sa za dlžníka môže považovať osoba, ktorá sa zúčastňuje na colnom konaní. Okrem toho, aj keď Súdny dvor

rozhodol, že pojem „dlžník“ je široký a zároveň vyčerpávajúci ([rozsudky] AEBTRI, bod 95, a Jestel, bod 12), Senāts (Najvyšší súd) pochybuje o tom, či ručiteľa možno považovať za dlžníka vo vyššie uvedenom tradičnom význame, keďže uvedený ručiteľ sa v každom konkrétnom prípade stane účastníkom sporu, ak sa konštatovalo porušenie colných predpisov, bolo nemožné vymôcť dlh od hlavného dlžníka a je potrebné vybrať daň, ktorá bez opodstatneného dôvodu nebola uhradená.

- 24 Podľa lotyšského práva osoba, ktorá získa postavenie ručiteľa, môže byť účastníkom buď konkrétnych [daňových] vzťahov medzi daňovníkom a VID, ak už vznikol daňový dlh, alebo len vzťahov, ktoré môžu vzniknúť v budúcnosti, ak ešte len existuje možnosť, že vznikne daňový dlh. V druhom prípade teda existuje určitá miera neistoty, pokiaľ ide o úlohu ručiteľa vo vzťahoch medzi daňovníkom a daňovou správou. Okrem toho v prejednávanej veci daňová správa informovala ručiteľa o vzniknutých dlhoch až po tom, čo určitú dobu uskutočňovala úkony týkajúce sa vymáhania.
- 25 Senāts (Najvyšší súd) tiež pochybuje o zákonnosti postupu daňovej správy, lebo nie je jasné, či sa ručiteľ v prípade, ak je účastníkom vzťahov medzi daňovníkom a daňovou správou, ktoré ešte len môžu vzniknúť, má považovať za dlžníka na účely článku 221 ods. 3 colného kódexu alebo za iný nezávislý právny subjekt.
- 26 V odseku 21 nariadenia Rady ministrov č. 691 je uznané právo ručiteľa požiadať VID, aby mu poskytla informácie o rôznych konkrétnych úkonoch, ktoré urobila alebo opomenula zodpovedná osoba v súvislosti s výkonom záruky, vrátane [informácií] o daňových dlhoch. Preto má ručiteľ určitú možnosť sám overiť situáciu týkajúcu sa záruk, ktoré poskytol. Nie je však jasné, či táto možnosť postačuje na odôvodnenie neistoty (pokiaľ ide o lehotu) v záručných vzťahoch.
- 27 Podľa článku 195 prvého odseku colného kódexu sa navyše ručiteľ písomne zaviazal, že spoločne a nerozdielne s dlžníkom splní zaručenú sumu colného dlhu, ak sa táto stane splatnou. Na účely článku 221 ods. 3 [tohto kódexu] by sa teda mohol považovať za dlžníka, a tak by patril k subjektom, ktorým sa v súlade s uvedeným článkom 221 ods. 3 musí colný dlh oznámiť v trojročnej lehote.
- 28 Colný kódex nestanovuje postup výkonu rozhodnutia, ktorý sa má následne dodržať, a preto prináleží každému konkrétnemu členskému štátu, aby upravil tento aspekt. Podľa judikatúry Súdneho dvora však právne predpisy členských štátov musia byť v súlade s právom Únie, v tomto prípade s colným kódexom ([rozsudok] Veloserviss, bod 19). To znamená, že musia dodržiavať zásadu právnej istoty a konkrétnejšie [stanovovať] primeranú premlčaciu lehotu ([rozsudky] Barth, bod 28, CIVAD, bod 23, [a] Veloserviss, bod 32). Táto lehota je podľa lotyšského práva trojročná (§ 360 ods. 4 zákona o správnom konaní, § 26 ods. 8 zákona o daniach a poplatkoch).
- 29 Hoci je jasné, že pri vymáhaní daňového dlhu musí daňová správa dodržať určité lehoty, lebo nemôže vzniknúť situácia, v ktorej sa neurčí nijaká lehota, neexistuje

jednoznačná odpoveď na otázku, či sa tieto lehoty majú uplatniť aj na ručiteľa. Na vyriešenie tejto otázky je potrebné objasniť úlohu ručiteľa v colnom záväzkovom vzťahu medzi daňovníkom a daňovou správou vo fáze vymáhania dlhu. Senāts (Najvyšší súd) má preto pochybnosti o výklade práva Európskej únie. Ak by bola odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku kladná, otázka týkajúca sa lehoty, ktorá platí pre ručiteľa vo fáze výkonu rozhodnutia, by bola zbytočná. Naopak, ak by odpoveď na prvú otázku bola záporná, bolo by potrebné objasniť, či by sa ručiteľ – napriek tomu, že nebol adresátom rozhodnutia o vyrubení dlhu ani osobou, ktorej sa priamo týka [toto rozhodnutie] – mal považovať za adresáta rozhodnutia o vymáhaní dlhu ([o] výkone rozhodnutia [o vyrubení dlhu]) alebo za osobu, ktorej sa týka [toto rozhodnutie], a teda či sa majú na ručiteľa uplatniť právne predpisy členského štátu týkajúce sa výkonu rozhodnutia, vrátane právnych predpisov týkajúcich sa lehôt. Ak jedno ani druhé riešenie nie je v súlade s právom Únie, bude potrebné objasniť, či je možné stanoviť požiadavku, ktorá vyplýva zo zásady právnej istoty, aby sa dodržala primeraná premlčacia lehota, ktorú by súd musel primerane stanoviť v každom konkrétnom prípade.